FLORIN-TEODOR OLARIU,
VERONICA OLARIU,
MARIUS-RADU CLIM,
RAMONA LUCA
(Iaşi)

ATLASUL LINGVISTIC AUDIOVIZUAL AL BUCOVINEI (ALAB). PRIMA FAZĂ – UN NOU PROIECT PRIVIND DIGITALIZAREA CARTOGRAFIEI LINGVISTICE ROMÂNEŞTI[1]

0. Geografia lingvistică, în calitatea sa de metodă privilegiată în cercetările dialectologice, beneficiază deja de o bogată tradiţie a lucrărilor în domeniu, de la apariţia primelor atlase lingvistice trecând mai bine de o sută de ani. Secolul al XX-lea a constituit o perioadă de maximă efervescenţă în conceperea şi dezvoltarea unor proiecte de cartografie lingvistică, ce au vizat fie teritorii mai restrânse (atlase regionale), fie areale mai extinse (de la atlase naţionale până la proiecte precum ALE sau ALiR). Această dinamică susţinută a cercetărilor de profil a făcut ca geografia lingvistică să beneficieze în intervalul amintit de un statut bine configurat în vasta panoplie a ştiinţelor limbajului.

În ultima perioadă au fost însă voci care au încercat să avanseze ideea unei „epuizări" epistemice a acestei direcţii de cercetare, argumentele în favoarea susţinerii unei asemenea luări de poziţie fiind structurate pe două paliere:

[1] Această lucrare, prezentată într-o primă formă la cel de-al VII-lea Congres al Societăţii Internaţionale de Dialectologie şi Geolingvistică (Viena, 23–28 iulie 2012), a fost redactată în cadrul proiectului CNCS-UEFISCDI *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB). Prima fază*, cod TE _244 (2010–2013).

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

a) pe de o parte, a fost pusă în discuţie însăşi pertinenţa gnoseologică a dialectologiei în condiţiile în care graiurile, în calitatea lor de principal obiect de studiu al acestei discipline, îşi pierd din ce în ce mai mult statutul de unităţi discrete sub aspect (socio)lingvistic, variaţiile inter- şi intradialectale diminuându-se treptat, odată cu dispariţia structurii tradiţionale a comunităţilor rurale:

> Dialectologia a suferit un proces de declin în ultima perioadă, datorită unor diverse motive: dezvoltarea unei lingvistici cu caracter universalist, constatarea dispariţiei universului rural tradiţional – teren de cercetare privilegiat al acestei ştiinţe –, metode considerate ca învechite în comparaţie cu cele ale sociologiei şi sociolingvisticii etc. (Le Dû 1997, p. 12).

Această linie argumentativă a fost susţinută, în general, de unii sociolingvişti, care vedeau în dialectologie un demers „depăşit" şi „arhaic" (Carton 2000, p. 129), devenit impropriu pentru studiul dinamici lingvistice din societatea contemporană;

b) pe de altă parte, semne de neîncredere în formula clasică de valorificare a cercetărilor de geolingvistică – cea a elaborării de atlase lingvistice – au venit chiar din rândul dialectologilor, care au sesizat

> o restrângere [...] a câmpului de extensie epistemică a geografiei lingvistice doar la cartografia lingvistică, altfel spus [...] doar la activitatea de realizare a atlaselor, în detrimentul aspectelor explicative şi interpretative care, în fond, motivase cercetarea necesară însăşi realizării respectivelor atlase (Telmon 2007, p. VI).

În plus, existenţa unei discrepanţe majore între ritmul publicării atlaselor lingvistice şi maniera în care acestea ajungeau să devină suport pentru cercetări ulterioare de mai largă anvergură dedicate configurării structurii dialectale a domeniilor astfel anchetate – fenomen ce se poate fi tradus printr-o corelare inadecvată între existenţa unor instrumente de cercetare (*i.e.* atlase lingvistice) relativ numeroase şi slaba lor valorificare în cadrul unor cercetări ştiinţifice pentru care, practic, acestea au fost create – a dus la o diminuare a interesului pentru astfel de lucrări. Unul dintre exemplele cele mai elocvente în acest sens vine tocmai din spaţiul francez – cel care a dat prima ope-

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

ră majoră în acest domeniu, devenită punct de reper pentru cercetările ulterioare –, unde, către sfârşitul anilor ’90 ai secolului trecut, direcţia de cercetare care se ocupa în cadrul CNRS cu publicarea ultimelor volume din seria atlaselor regionale şi-a încetat activitatea, înainte ca respectiva serie să fie finalizată (cf. Carton 2000, p. 131).

Aceste diferite semnale care încercau să pună în discuţie fie metodele, fie însuşi obiectul de studiu al dialectologiei ca disciplină autonomă şi, în acelaşi timp, racordată la practicile şi cerinţele cercetării contemporane au avut drept urmare o sensibilizare a cercetătorilor din arealul studiilor de profil înspre o problematizare de tip reflexiv asupra fundamentelor epistemologice ale respectivei discipline. Acest efort de analiză autoreflexivă a început acum mai bine de două decenii, un prim semnal în acest sens constituindu-l Colocviul intitulat „Dove va la dialettologia”, organizat în anul 1990 de renumita revistă italiană „Quaderni di Semantica”. Astfel de iniţiative au continuat de-a lungul ultimelor două decenii, aici amintind doar câteva: în acelaşi an 1990 are loc o altă întrunire importantă, tot pe teren italian, dedicată, de această dată, situaţiei cartografiei lingvistice la nivel european, şi anume Congresul internaţional *Atlanti linguistici italiani e romanzi. Esperienze a confronto*, Palermo; în 1991, Edgar Radtke şi Harald Thun organizează simpozionul *Neue Wege der romanischen Geolinguistik*, pentru ca în 1994 să apară volumul coordonat de Pilar García Moutón intitulat *Geolingüística. Trabajos europeos*; în 1997, revista „Le Français Moderne” publică un număr întitulat *La dialectologie aujourd’hui*, iar în 2000 revista „Verbum” realizează un dosar intitulat *Géolinguistique en Europe*; în fine, în 2006 mai mulţi specialişti în domeniu se reunesc în nordul Italiei (Saint-Vincent-Aosta-Cogne) în cadrul unui Colocviu care reia chiar în titlu mai vechea întrebare *Dove va la dialettologia?*, pentru ca în 2010 să apară, la Torino, o ediţie mult amplificată a unui mai vechi curs de geografie lingvistică: Cugno–Massobrio 2010, o amplă dare de seamă asupra principalelor lucrări de cartografie lingvistică realizate la nivel romanic.

După cum se poate observa, această preocupare din ultima perioadă în direcţia unei „défense et illustration de la géolinguistique”

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

(Carton 2000, p. 130) a fost una constantă şi larg răspândită la nivel european, specialişti din mai multe areale culturale (italian, francez, spaniol, german) încercând să continue cercetările în acest domeniu, în principal printr-o adaptare a instrumentarului teoretico-metodologic al geolingvisticii la noul cadru epistemic al ştiinţelor limbajului.

Două au fost perspectivele adoptate de dialectologi în efortul lor de a răspunde acestei provocări:

a) mai întâi, apelul la tehnologiile informatice în vederea creării unor programe care, pe de o parte, să faciliteze redactarea atlaselor lingvistice (fie în format clasic, fie în format electronic), iar, pe de altă parte, să asigure o diseminarea cât mai eficientă a acestora (în varianta lor electronică), prin posibilitatea unei consultări la scară largă (online) şi interactivă de către utilizatori; astfel, începute încă din anii ’60 ai secolului trecut (Vierek 1989, p. 521) cu preponderenţă în mediul anglo-saxon, cercetările în domeniul informatizării atlaselor lingvistice au continuat de-a lungul acestei perioade, una dintre realizările majore în această direcţie constituind-o publicarea, la sfârşitul anilor ’90, a primului atlas audio pe suport online: *Sprachatlas des Dolomitenladinischen und angrenzender Dialekte*/ *Atlas linguistique du ladin des Dolomites et des dialectes limitrophes*;

b) a doua direcţie care poate fi sesizată ca urmărind o modernizare a cercetărilor de geolingvistică propune o diversificare a obiectivelor acestui domeniu, în scopul trecerii de la o geografie lingvistică *monodimensională* către o geografie lingvistică *pluridimensională* (cf. Thun 2000). Această schimbare de paradigmă a putut fi realizată prin includerea printre punctele de interes ale geolingvisticii, în afara variaţiei diatopice, şi a altor tipuri de variaţie, cum ar fi variaţia diasexuală, variaţia diageneraţională, variaţia diastratică, eventual chiar diafazică (cf. Thun 2000, p. 375−376), precum şi a celei diacronice. Ca rezultate obţinute deja în acest sens amintim aici publicarea, în anul 2000, a primelor două volume din *Atlas Lingüístico, Diatópico y Diastrático del Uruguay* (ADDU), sub conducerea lui Harald Thun, iar în 2002, sub conducerea aceluiaşi lingvist, a primului volum din

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

Atlas Lingüístico Guaraní−Románico (ALGR), intitulat, într-o manieră sugestivă pentru perspectiva amintită de noi aici, *Sociología* (ALGR-S)[2].

O altă direcţie de cercetare care s-a dezvoltat în ultima perioadă şi care poate oferi geolingvisticii premisele unei dezvoltări solide în viitor este dată de constituirea unor baze de date dialectale complexe, în format multimedia, care să „autorizeze [...] conservarea caracterului pluridimensional al obiectului dialectal" (Dalbéra 2000, p. 139) şi care să permită o exploatare din diferite perspective a materialului lingvistic astfel tezaurizat. Drept exemple în acest sens amintim proiectul *Thesaurus Occitan* (THESOC), iar pentru documentarea dimensiunii diacronice a variaţiei diatopice menţionăm corpusul *Archivio Testuale del Siciliano Antico* (ARTESIA), o arhivă multimedia care îşi propune să tezaurizeze în format interactiv o serie de documente scrise în dialectul sicilian din secolele XIV−XVI.

Informatizarea cartografiei lingvistice, precum şi o diversificare tematică în sensul includerii dimensiunii sociolingvistice a variaţiei diatopice în sfera de interes a geolingvisticii reprezintă, aşadar, cele două direcţii de cercetare ce conferă la ora actuală o configuraţie epistemică solidă şi, în consecinţă, o perspectivă optimistă respectivului domeniu. Astfel, chiar dacă

> „vremurile măreţe ale geolingvisticii clasice [...] au apus, [...] sarcina originală a geografiei lingvistice, şi anume studiul sistematic al amenajării lingvistice a spaţiului de către om, nu a pierdut nimic din importanţa şi din actualitatea sa iniţială" (Bauer–Goebl 2000, p. 169−170).

Iar dezvoltarea cercetărilor de profil va depinde, în bună măsură, aşa cum afirma Fernand Carton în *Prezentarea* sa a volumului 2/2000 al revistei „Verbum", număr tematic intitulat *Géolinguistique en Europe*, de maniera în care „va favoriza interdisciplinaritatea, păstrând, în acelaşi timp, sensul terenului, menţinând contactul cu faptele, care reprezintă, aşa cum se ştie, piatra de încercare" (Carton 2000, p. 134).

[2] La fel de sugestiv pentru această schimbare de optică în cadrul cercetărilor de geolingvistică este şi titlul seriei editoriale în cadrul căreia au apărut aceste două lucrări: *Dialectologia pluridimensionalis romanica*.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

În cele ce urmează, vom prezenta principalele realizări din ultima perioadă ale cartografiei lingvistice româneşti, urmărind cu preponderenţă proiectele ce au vizat crearea primelor atlase informatizate din acest areal lingvistic.

1. Geografia lingvistică românească, a cărui centenar a fost sărbătorit recent (1909, Gustav Weigand, *Linguistischer* **Atlas** *des dacorumänischen Sprachgebietes*, Leipzig), are o bogată tradiţie în domeniul atlaselor lingvistice, nu mai puţin de trei generaţii de astfel de lucrări, toate cu caracter naţional, văzând lumina tiparului în ultima sută de ani. Pe lângă aceste trei proiecte de anvergură, unele încheiate sau altele doar parţial finalizate până la acest moment, au existat şi alte iniţiative de-a lungul timpului, care şi-au propus fie cartografierea lingvistică a unor zone istorice ale arealului dacoromânesc (I.-A. Candrea, *Atlasul lingvistic al Banatului*), fie realizarea unor atlase ale dialectelor sud-dunărene, pentru acest din urmă tip de lucrări manifestând interes atât cercetători români, cât şi specialişti din străinătate[3]. Una dintre ultimile iniţiative în domeniul cartografiei lingvistice româneşti de tip clasic o reprezintă elaborarea, începând cu anul 1998, a *ALRR. Sinteză*, al cărui prim volum, apărut în anul 2005, plasează limbă română pe o poziţie privilegiată între celelalte limbi romanice, aceasta devenind „singura care, în mai puţin de un secol, dispune de trei atlase lingvistice consacrate graiurilor dacoromâne în ansamblu” (Saramandu 2005, p. V).

Această bogată tradiţie în domeniul cartografiei lingvistice – tradiţie recunoscută şi apreciată ca atare la nivel european încă din prima parte a secolului al XX-lea, când, odată cu apariţia primelor volume din *Atlasul lingvistic român* (1938–1942), lingviştii români introduceau o serie întreagă de inovaţii în domeniu – a devenit în ultima perioadă o puternică motivaţie pentru cercetătorii din domeniu în direcţia modernizării metodei cartografice, în special prin apelul la tehnologiile informatice de ultimă generaţie, capabile să asigure su-

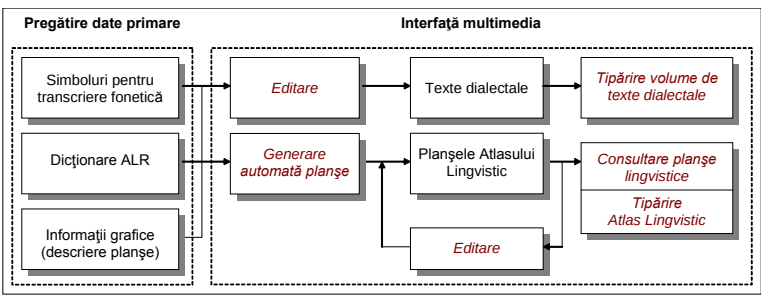
[3] Pentru o prezentare a principalelor realizări ale cartografiei lingvistice româneşti, vezi Olariu 2010.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

portul logistic necesar redactării asistate de calculator a atlaselor lingvistice şi, într-o etapă ulterioară, elaborării unor variante online ale acestor lucrări.

1.1. În spaţiul românesc, primele încercări de informatizare a redactării atlaselor lingvistice au fost făcute spre sfârşitul anilor ’90 ai secolului trecut. Aceste cercetări au luat amploare începând cu anul 2000, când, în cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române, s-au pus bazele unei colaborări interdisciplinare între cercetători de la Institutul de Informatică Teoretică şi de la Institutul de Filologie Română „Al. Philippide” în scopul realizării unui sistem informatizat cu ajutorul căruia să se poată edita atlasele lingvistice româneşti regionale, precum şi textele dialectale aferente respectivelor atlase. Cercetările s-au desfăşurat în cadrul a două programe ale Academiei Române, intitulate *Cercetări în domeniul foneticii şi fonologiei limbii române, cu aplicaţii la atlasele lingvistice româneşti regionale* (2000–2002) şi, respectiv, *Proiectarea şi implementarea unui sistem integrat de aplicaţii software pentru realizarea „Noului Atlas lingvistic român, pe regiuni” şi editarea textelor dialectale* (2003–2004).

Aplicaţia software elaborată în cadrul acestei colaborări interdisciplinare a fost structurată pe două componente principale, prima vizând procedurile pentru pregătirea datelor primare, în timp ce cea de-a doua se referă la interfaţa multimedia:

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

De cea mai mare importanţă s-a dovedit a fi organizarea familiei de fonturi pentru transcrierea fonetică. În acest sens, s-a optat pentru continuitate, adică pentru adoptarea sistemul de transcriere a sunetelor folosit de *Atlasul lingvistic român* (ALR), pentru a cărui realizare informaticienii au folosit codificarea UNICODE.

Odată rezolvată problema fonturilor, a fost nevoie de o structurare a informaţiilor lingvistice şi grafice necesare redactării atlasului lingvistic. Soluţia a fost găsită prin configurarea unor *Dicţionare* în care să se realizeze colectarea informaţiilor primare privind titlul hărţilor (cuvinte de bază), punctele de anchetă, transcrierea fonetică şi notele asociate transcrierii fonetice, precum şi posibilitatea căutării de sintagme, cuvinte sau secvenţe fonetice în întreaga bază de date a atlasului, prin intermediul unui *Index*[4]. Fiecare dintre aceste dicţionare are o funcţie bine definită, după cum urmează:

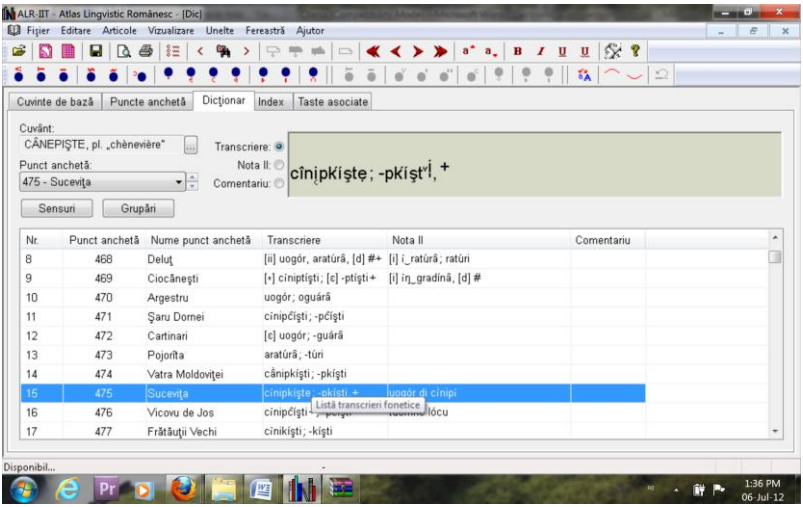
a) *Dicţionar „Cuvinte de bază”*: conţine fondul de cuvinte (titlul hărţilor) care pot fi găsite în atlasul lingvistic electronic, întrebările care au fost puse la anchetă, note, observaţii şi, eventual, imagini ce pot fi folosite în întrebările indirecte;

b) *Dicţionar „Puncte de anchetă”*: conţine informaţii (cod, nume, observaţii) despre punctele de anchetă prezente în cadrul atlasului lingvistic;

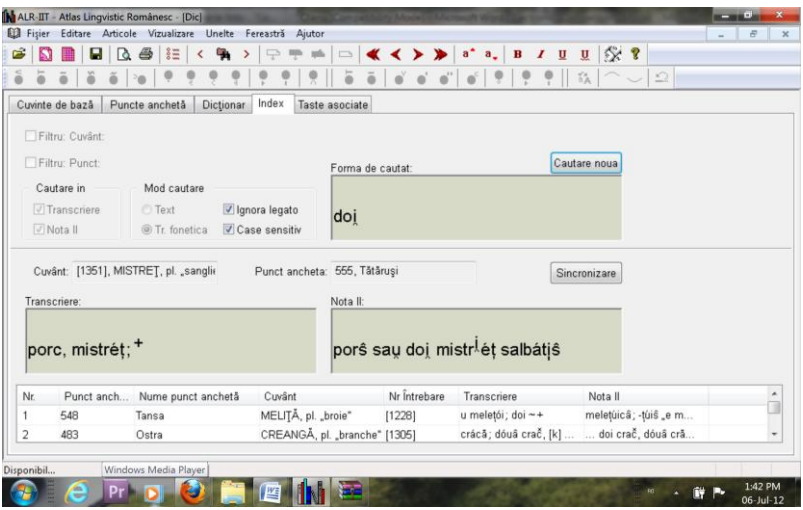
c) *Dicţionar „Transcrieri fonetice”*: reprezintă elementul principal al modulului şi conţine transcrierea fonetică a răspunsului la întrebarea pusă în anchetă pentru fiecare cuvânt din Dicţionarul „Cuvinte de bază” în fiecare punct de anchetă:

[4] Într-o primă fază a elaborării aplicaţiei, aceasta conţinea şi posibilitatea găzduirii unei *colecţii audio* în format WAV aferentă răspunsurilor înregistrate. Însă, datorită faptului că ancheta cu chestionarul nu a fost programată *ab initio* pentru a răspunde unei asemenea exigenţe (existând înregistrări parţiale doar pentru o mică zonă din arealul cercetat), s-a renunţat ulterior la această componentă a aplicaţiei.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

Fereastră de editare a dicţionarului de transcrieri fonetice

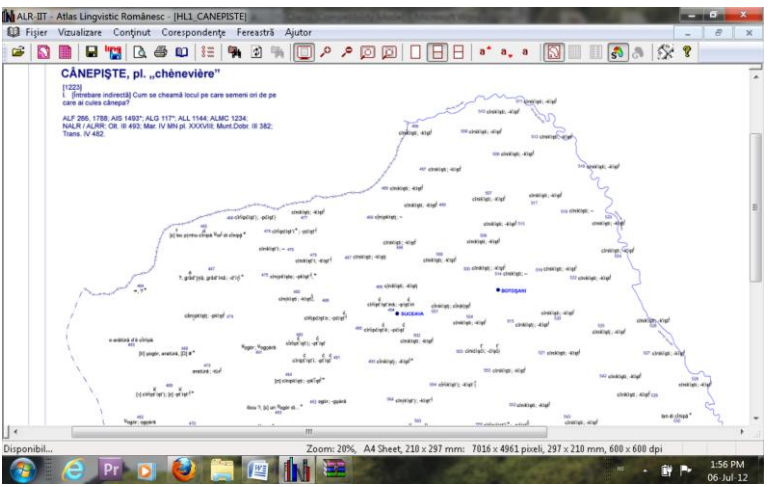

Indexul de forme, generat de aplicaţie

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

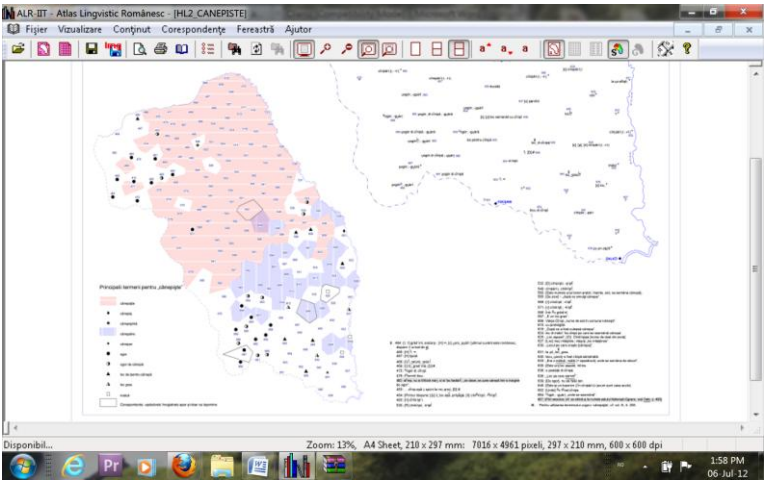
d) *Indexul*: reprezintă o aplicaţie care permite sortarea unor secvenţe selecţionate din cuprinsul întregului atlas. Această opţiune cuprinde mai multe filtre de căutare (*Cuvânt*, *Punct de anchetă*, *Transcriere fonetică*, *Notă de subsol* etc.), care facilitează atât căutarea propriu-zisă, cât şi elaborarea unor indici lexicali, fonetici etc. în funcţie de opţiunile utilizatorului (vezi imaginea pe pagina anterioară)

Odată introdusă informaţia lingvistică în dicţionarele aplicaţiei, acesta este distribuită în mod automat, fie sub formă de hartă analitică (aici existând şi opţiunea de a redacta şi o hartă sintetică, interpretativă, în format policrom, corespunzătoare hărţii analitice), fie sub formă de listă, ca material necartografiat, această opţiune făcându-se în funcţie de complexitatea variaţională a respectivului material.

Secvenţă de hartă analitică

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

Secvenţă de hartă analitică + hartă sintetică

După o perioadă de testări şi îmbunătăţiri ale variantelor succesive ale aplicaţiei software[5], în anul 2005 a fost finalizat programul de editare asistată de calculator a atlasului lingvisitic, iar în 2007 a apărut volumul al III-lea din *NALR. Moldova şi Bucovina*, editat în întregime cu ajutorul calculatorului – o premieră la nivel naţional, primită în mod pozitiv de specialiştii din domeniu.

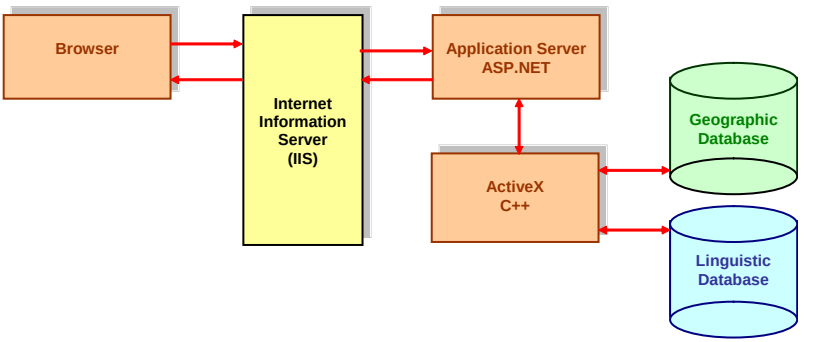
În ceea ce priveşte perspectivele acestui proiect ştiinţific, ele sunt legate de intenţia de a dezvolta aplicaţia în direcţia realizării variantei interactive care va facilita accesul on-line la baza de date a *NALR. Moldova şi Bucovina*. Primele cercetări în acest sens au fost făcute deja – în aceeaşi formulă de colaborare interdisciplinară între dialectologi şi informaticieni –, obiectivul constituindu-l, de data aceasta, publicarea în format Web a materialului lingvistic cuprins în primele două volume a atlasului amintit[6]. Stocarea pe un server a acestui ma-

[5] Rezultatele cercetărilor de până acum au făcut obiectul mai multor comunicări şi articole realizate de membrii echipei, dintre care enumerăm: Florea *et alii* 2002; Olariu *et alii* 2003, 2008; Apopei *et alii* 2003; Bejinaru *et alii* 2006.

[6] O prezentare mai detaliată a acestui nou proiect de digitalizare a cartografiei lingvistice româneşti se găseşte în Botoşineanu *et alii*.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

terial, la care se va putea adăuga şi baza de date aferentă volumului al III-lea, deja digitalizată, precum şi, în viitor, întreaga arhivă din cadrul proiectului *NALR. Moldova şi Bucovina*, arhivă în curs de publicare în format electronic, va permite utilizatorilor un acces direct la acest material dialectal, pe care îl vor putea consulta şi utiliza în conformitate cu propriile proiecte de cercetare. Consultarea atlasului se va putea face prin intermediul unei aplicaţii Web, care va comunica prin intermediul unui server IIS cu aplicaţia ce va rula pe server. Aceasta va utiliza un control ActiveX, implementat în C++, şi va genera, pe de o parte, conţinutul grafic ce va fi transmis către client, iar, pe de altă parte, va asigura conexiunea cu cele două tipuri de baze de date existente în cadrul programului: bazele de date geografice şi bazele de date lingvistice. Relaţionarea acestor aplicaţii în cadrul programului Web propus de cercetătorii ieşeni poate fi urmărită în figura următoare:

Structura aplicaţiei Web a atlasului lingvistic

1.2. O iniţiativă similară de informatizare a atlantografiei lingvistice româneşti îl are ca autor pe Dorin Uriţescu, dialectolog român stabilit în Canada, care, împreună cu doi specialişti informaticieni – Sheila M. Embleton şi Eric S. Wheeler – au realizat cercetări în ultima perioadă în direcţia digitalizării *Noului Atlas lingvistic român. Crişana*, atlas din care, până la ora actuală, au fost publicate primele două volume în format clasic. Bazându-se pe studii recente în dome-

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

niul dialectometriei (Hans Goebl) şi al lingvisticii cantitative[7], specialiştii menţionaţi şi-au propus ca, folosind tehnici statistice de genul scalării multidimensionale[8] (al cărei principal avantaj, din punct de vedere analitic, este, aşa cum arăta lingvistul J. K. Chambers, acela de a ignora distanţele geografice şi de a reprezenta doar distanţele statistice ale fenomenelor urmărite), să realizeze o aplicaţie informatică aptă să ofere lingviştilor posibilitatea unor analize complexe ale variaţiei diatopice prin utilizarea unui volum mare de material lingvistic în format digitalizat.

Sub aspect tehnic, la fel ca şi în cazul proiectului de la Iaşi, o importanţă majoră în dezvoltarea aplicaţiei a avut-o realizarea sistemului de transcriere fonetică, sistem care, în tradiţia dialectologiei româneşti, presupune utilizarea unui număr relativ important de caractere suplimentare în raport cu sistemul grafic de bază. Acest aspect a fost rezolvat prin fixarea caracterelor sub formă de imagini într-un editor sub formă de tastatură virtuală, cu ajutorul căruia a fost digitalizată transcrierea fonetică a întregului material lingvistic (Embleton *et alii* 2007, p. 90).

Există şi alte similitudini cu proiectul dezvoltat la Iaşi, care constau în: a) posibilitatea redării în cadrul aplicaţiei a unor înregistrări audio de material dialectal; b) posibilitatea căutării unei secvenţe grafice (transcriere fonetică) în întreaga bază de date a atlasului (Embleton *et alii* 2008, p. 10), bază care se poate ridica la câteva sute de hărţi lingvistice şi care va cuprinde, astfel, o cantitate mare de material dialectal; c) posibilitatea adăugării manuale de simboluri aferente unor puncte cartografice (simboluri care să corespundă unui anumit fenomen urmărit), cu scopul elaborării unor hărţi interpretative (*ibidem*, p. 19)

O componentă majoră a programului informatic este aplicaţia cu ajutorul căreia se realizează hărţile interpretative, aceasta fiind poate

[7] Proiectul de faţă, intitulat *Romanian Online Dialect Atlas* (RODA), se bazează pe experienţa pe care cei doi informaticieni au acumulat-o odată cu informatizarea *Atlasului lingvistic al Finlandei*.

[8] Pentru mai multe detalii, vezi Embleton *et alii* 2007, precum şi pagina de Internet http://www.yorku.ca/vpaweb/romanian/index.htm

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

cea mai importantă contribuţie a autorilor în cadrul proiectului respectiv. Folosindu-se tehnica scalării multidimensionale[9], utilizatorii pot realiza, cu ajutorul unui inventar predefinit de simboluri, diferite hărţi interpretative de tip dialectometric, pe care vor putea fi redate „distanţele lingvistice" dintre punctele unei reţele de anchetă, în sensul diferenţelor sub aspect lingvistic existente între respectivele localităţi anchetate (Embleton *et alii* 2008, p. 23). Pornind de la acest aspect, una dintre facilităţile importante oferite de acest program informatic constă în faptul că, odată introdus în baza de date, materialul lingvistic va putea susţine cu uşurinţă elaborarea unor hărţi interpretative independente şi conforme intereselor ştiinţifice ale fiecărui utilizator, această operaţiune fiind destul de dificil de realizat (sub raport temporal şi ca volum de muncă) în formatul clasic al atlaselor lingvistice:

> As we continue our work, we hope to make the Romanian data available interactively, so that users can define the groups they want to see, and then see them in either a geographic or a linguistic map. Further, it should be possible to access individual items of data from the map directly. In this way, we hope that users of our online atlas will be able to define what they want to see of the data. There is still considerable work left before the interactive interface to the data is ready [Proiectul nostru continuă şi sperăm să facem interactive datele atlasului, aşa încât utilizatorii să aibă posibilitatea de a-şi defini grupurile pe care doresc să le vadă şi apoi să poată să le vizualizeze atât sub formă de hartă geografică, cât şi sub formă de hartă lingvistică. În plus, s-ar putea facilita accesul la datele individuale direct de pe hartă. Astfel, sperăm ca utilizatorii atlasului nostru online să poată să-şi definească singuri ceea ce

[9] Referindu-se la această modalitate de redare a distanţelor abstracte care separă un set de puncte, autorii afirmă : „This process is analogous to making a shadow of your hand (the n-dimensional object) on a wall (the two-dimensional plane); in certain positions, the shadow will be an effective representation of your hand, and in other position the shadow is less effective" [Acest proces este similar cu umbra propriei mâini (un obiect cu „n" dimensiuni) pe un perete (un plan cu două dimensiuni); în unele poziţii umbra va fi o reprezentare reală a mâinii, iar în alte poziţii umbra va fi una mai puţin corespunzătoare cu aceasta] (Embleton et alii 2008, p. 23).

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

vor să vadă din baza de date disponibilă. Rămâne însă un efort considerabil de făcut până când interfaţa interactivă a bazei de date va fi finalizată] (Embleton *et alii* 2007, p. 96)[10].

Până la această oră au fost digitalizate datele primare cuprinse în cele două volume tipărite din *NALR. Crişana*, autorii proiectului realizând, cu ajutorul aplicaţiei, primele cercetări asupra materialului lingvistic astfel stocat, cercetări care au vizat, în special, compartimentul fonetic al subdialectului crişean.

1.3. Ultimul proiect (în ordine cronologică) de informatizare a atlaselor lingvistice româneşti aparţine tot specialiştilor dialectologi şi informaticieni din centrul academic ieşean, această iniţiativă venind ca o continuare firească a experienţei în domeniu, acumulată de aceştia de-a lungul ultimilor ani. Proiectul poartă titlul *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei* (ALAB), prima fază de dezvoltare a acestuia fiind preconizată pentru anii 2010–2013, prin intermediul unui grant oferit de Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice (CNCS).

Un punct de plecare pentru acest proiect l-a constituit experienţa celor câteva proiecte europene similare dezvoltate până la ora actuală, primul dintre acestea fiind *Sprachatlas des Dolomitenladinischen und angrenzender Dialekte* – ALD (http://ald.sbg.ac.at/ald/ald-i/), care a fost iniţiat in anii ’80 ai secolului trecut de către o echipă de dialectologi şi informaticieni de la Universitatea din Salzburg. Această lucrare de pionierat în domeniu a deschis o nouă perspectivă cercetărilor de geolingvistică (prin posibilitatea redării sunetului odată cu afişarea transcrierii fonetice a răspunsurilor), metodologia folo-

[10] Chiar dacă informatizarea cartografiei lingvistice aduce avantaje evidente în domeniul analizei materialului dialectal, în primul rând prin posibilitatea analizei automate a unei mari cantităţi de date, autorii nu exclud intervenţia manuală în astfel de procesări de date: „It is never certain that an automated search will return exactly what the user intended to search for. Therefore, it is important to have functions for manually reviewing and adjusting any automated search and count” [Niciodată nu este sigur că o căutare automată va oferi utilizatorului exact ceea ce acesta caută. În consecinţă, este important să existe funcţii manuale de verificare şi corectare a oricărei căutări sau operaţii automate] (Embleton *et alii* 2008, p. 10).

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

sită fiind urmată şi de alte echipe de cercetători. O continuare directă (prin metodologie şi rezultate similare) a acestei activităţi de cercetare îl reprezintă proiectul *Vivaio Acustico delle Lingue e dei Dialetti d'Italia* – VIVALDI (http://www2.hu-berlin.de/Vivaldi/ index.php?id=0002&lang=it), a cărui idee a fost lansată de doi dintre autorii ALD, ce şi-au propus să creeze un atlas lingvistic acustic la nivel dialectal pentru întreaga Italie (până la ora actuală aproximativ o treime din teritoriul Italiei dispune deja de răspunsurile on-line la această anchetă). Un ultim exemplu pe care dorim să-l menţionăm aici şi care ilustrează această nouă direcţie de cercetare în domeniul atlantografiei lingvistice europene este *Atlas linguistique audiovisuel du Valais romand* – ALAVAL (http://www.unine.ch/dialectologie/Atlas Present.html), un atlas care, preluând metodologia ALD, a încercat să o dezvolte, încorporând posibilitatea stocării şi a redării imaginilor video, pe lângă utilizarea sunetului[11].

În stadiul actual al cercetărilor din domeniu, proiectul ALAB încearcă să răspundă unei duble provocări: pe de o parte, intenţiei de a salvgarda, într-un format multimedia interactiv (posibil ca urmare a folosirii noilor tehnologii informatice), diversitatea dialectală din zona etnoculturală a Bucovinei – o regiune recunoscută drept o zonă mozaic din punct de vedere dialectal, cu o lungă şi bogată tradiţie în sfera contactelor lingvistice şi a relaţiilor interculturale; pe de altă parte, hotărârii asumate cu deplină responsabilitate de echipa proiectului, de a realiza, în premieră la nivel naţional, un atlas lingvistic audiovizual care, ţinând cont de rezultatele la nivel european obţinute până în acest moment, să dezvolte pe teren românesc această tehnologie, prin includerea în cadrul propriului *program informatics*, a celor mai recente realizări în domeniu. În acelaşi timp, se are în vedere ca în elaborarea programului să se ţină cont de tradiţia şi de specificul cartografiei lingvistice româneşti, ale cărei realizări s-au bucurat de-a lungul timpului de aprecierea specialiştilor străini, în principal datorită spiritului lor inovativ. Echipa proiectului, cu o expe-

[11] Menţionăm că cercetătorii echipei ALAB au avut, în primăvara anului 2012, schimburi de experienţă atât cu echipa ALD, condusă de Hans Goebl, cât şi cu echipa ALAVAL, al cărei director este Andres Kristol.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

rienţă ştiinţifică în domeniu deja confirmată, îşi propune să răspundă în condiţii optime acestor provocări şi să confirme, astfel, încă o dată apetenţa cercetătorilor români pentru soluţii inovative în domeniul geografiei lingvistice.

Din punct de vedere metodologic, strategia de cercetare avută în vedere va fi tributară în cea mai mare parte experienţei româneşti în acest domeniu, o experienţă care, acumulată de-a lungul unui secol de cercetări în domeniu, constituie un punct de plecare obligatoriu şi, în acelaşi timp, extrem de binevenit pentru orice nouă întreprindere de acest gen. Stabilirea reţelei de localităţi, realizarea unui chestionar – instrument de lucru, efectuarea unor anchete de probă sau găsirea unor informatori adecvaţi îndeplinirii obiectivelor propuse reprezintă tot atâtea elemente comune cu metodologia folosită în cadrul proiectelor naţionale ALR/NALR (ALRR). În plus, ca urmare a intenţiei de a asigura o continuitate a proiectului în raport cu atlasele lingvistice româneşti anterioare (aceasta fiind, de altfel, una dintre caracteristicile generale ale cartografiei lingvistice româneşti), se va avea în vedere ca reţeaua de puncte ALAB să includă reţeaua NALR, iar chestionarul să cuprindă, de asemenea, un număr suficient de mare de termeni şi noţiuni documentate în cadrul proiectelor anterioare. Estimăm că varianta chestionarului folosit în anchete va cuprinde aproximativ 1000 de întrebări, grupate pe o serie de teme relative la viaţa cotidiană, stabilirea acestora făcându-se după o analiză atentă, pe baza materialului lingvistic cuprins în volumele publicate din seria NALR/ALRR, a gradului de relevanţă lingvistică (la nivel fonetic, morfosintactic şi lexical) a răspunsurilor obţinute pe baza Chestionarului NALR. În plus, un obiectiv important al proiectului constă în documenatrea variaţiei sociolingvistice la nivelul graiurilor din zonă, pentru a cărei realizare va fi elaborată o secţiune specială a chestionarului, ce va fi dublată şi de înregistrarea unor interacţiuni verbale cotidiene din cadrul comunităţilor anchetate.

Ca tipologie a informatorilor, dorim ca în fiecare localitate să anchetăm reprezentanţi ai unor diferite categorii de vârstă, sex sau statut social, pentru a putea surprinde, astfel, pe lângă variaţia diatopică, şi variaţiile diastratică sau chiar diafazică. De asemenea, se va avea

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

în vedere (în condiţiile în care acest lucru mai este posibil, după o perioadă de aproximativ 40 de ani de la ancheta NALR) ca şi unii dintre subiecţii anchetaţi în cadrul proiectului NALR să fie recuperaţi în cadrul anchetei ALAB, în ideea decelării variaţiei diacronice a idiolectelor respective. Acest ultim aspect al anchetei poate deveni unul dintre pilonii principali ai proiectului de faţă, datorită şansei pe care zona Bucovinei a avut-o în cadrul proiectului NALR – aceea ca răspunsurile la anchetele realizate cu chestionarul în unele localităţi din această regiune să fie înregistrate pe bandă de magnetofon, situaţie singulară pentru întreaga zonă a Moldovei. Posibilitatea de a auzi şi compara on-line pronunţia aceluiaşi idiolect pentru un acelaşi termen sau aceeaşi noţiune rostită la un interval de aproximativ patru decenii ar reprezenta o inovaţie importantă a proiectului ALAB.

În ceea ce priveşte partea informatică a proiectului, realizarea sistemului presupune, într-o primă fază, structurarea informaţiilor în baze de date. În cadrul acestui proiect, sistemul de gestiune a bazelor de date propus, care să permită construirea, interogarea şi întreţinerea acestora, este sistemul relaţional MySQL. Fiind unul dintre cele mai populare sisteme relaţionale „*open-source*", acest sistem poate fi achiziţionat direct de pe Internet şi permite administratorului crearea rapidă a unei baze de date, precum şi o gestionare facilă a acesteia. Realizarea unei interfeţe Web care să permită accesul utilizatorilor la informaţiile stocate în baza de date va avea două componente: a) o interfaţă web securizată, care va fi accesibilă doar membrilor echipei proiectului ; b) cea de a doua interfaţă va permite vizualizarea informaţiilor stocate în baza de date de către toţi utilizatorii interesaţi, prin accesarea site-ului Web, şi va conţine unelte de căutare care vor facilita găsirea rapidă a unor informaţii utile. Ca limbaj de programare necesar realizării interfeţei Web, va fi folosit ***PHP***: ***Hypertext Preprocessor***, acesta fiind unul dintre cele mai importante limbaje de programare Web „*open-source*" şi „*server-side*", existând versiuni disponibile pentru majoritatea Web-serverelor şi pentru toate sistemele de operare.

Până la această dată a fost creat site-ul proiectului : www. philippide.ro/ALAB, precum şi interfaţa web securizată pentru administrarea proiectului.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

În interfaţa de administrare sunt prezente uneltele de introducere, modificare, ştergere a datelor din baza de date şi liste pentru vizualizarea înregistrărilor:

− adăugare/ modificare/ ştergere/ listă puncte de anchetă;

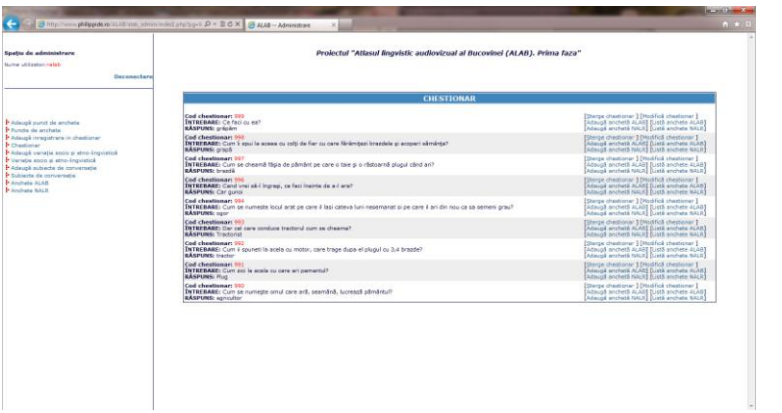
− adăugare/ modificare/ ştergere/ listă înregistrări în chestionar;

− adăugare/ modificare/ ştergere/ listă variaţie socio şi etno-lingvistică;

− adăugare/ modificare/ ştergere/ listă subiecte de conversaţie semi-liberă;

− adăugare/ modificare/ ştergere/ listă anchete ALAB;

−adăugare/ modificare/ ştergere/ listă anchete NALR.

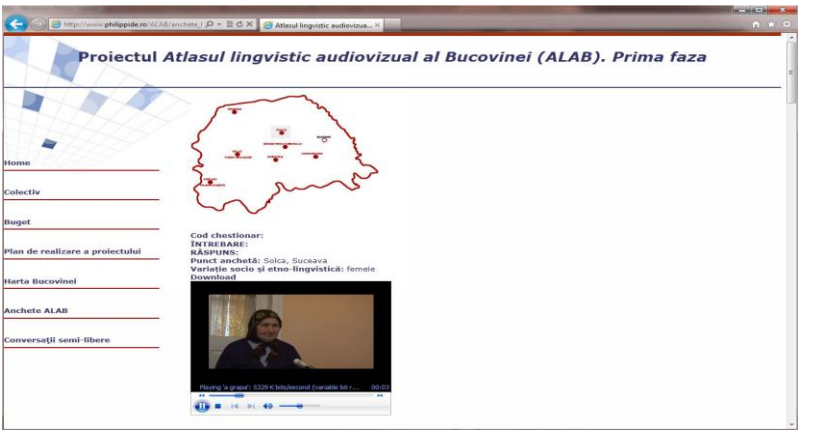

Lista de întrebări şi răspunsuri din interfaţa de administrare

Utilizând această interfaţă s-a testat funcţionalitatea bazei de date prin introducerea materialului audio-video înregistrat în cadrul anchetelor de probă.

În această etapă s-a realizat harta digitală a zonei anchetate care conţine toate punctele de anchetă propuse în această primă fază a proiectului. Harta respectivă este accesibilă tuturor utilizatorilor de internet pe site-ul proiectului ALAB şi va facilita accesul la materialul audio-video înregistrat din cadrul proiectului. Site-ul proiectului ALAB conţine şi liste cu înregistrările utilizate la testare din baza de date, care îşi păstrează însă acest caracter brut, nefinalizat încă.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

Pagina accesibilă utilizatorilor Internet

Aşa cum menţionam mai sus, în cadrul proiectului ALAB este preconizată, pe lângă documentarea unor noţiuni cu ajutorul Chestionarului, şi realizarea unei baze de date cu înregistrări audio-video ale unor evenimente lingvistice în situaţii cât mai diverse de comunicare. Înregistrarea acestor texte în format audio-video, care să fie ataşate atlasului lingvistic, reprezintă un pas important în direcţia realizării unui deziderat al geolingvisticii actuale – acela al atlaselor de texte, obiectiv pus în atenţia specialiştilor de unul dintre cei mai avizaţi dialectologi contemporani, Michel Contini, pentru care aceste atlase ar reprezenta o depăşire a atlaselor de cuvinte („atlanti dei testi come superamento degli atlanti di parole"). În plus, realizarea acestui nou tip de atlas lingvistic ar răspunde unui alt deziderat al geografiei lingvistice, aflat în mijlocul dezbaterilor teoretice din ultima perioadă pe marginea metodologiei anchetei dialectale, şi anume, acela al trecerii de la ancheta de tip prelevare de material la ancheta dialectală de tip formă de comunicare (cf. Dumistrăcel *et alii* 1997) (altfel spus, trecerea de la metoda *cuvinte şi lucruri* la metoda *cuvinte şi contexte comunicative*), mult mai adecvată unei redări cât mai ingenue a specificului idiomatic al unei comunităţi sau zone etnografice.

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Apopei *et alii* 2003 = Vasile Apopei, Silviu Bejinariu, Florin Rotaru, Florin-Teodor Olariu, *Electronic Linguistic Atlases*, în Hamid R. Arabnia (ed.), *Proceedings of the International Conference on Information and Knowledge Engineering*, IKE'03, June 23–26, 2003, Las Vegas, Nevada, USA, Volume 2, CSREA Press 2003, p. 628–633.

Bauer–Goebl 2000 = Roland Bauer, Hans Goebl, *Utilisation nouvelle de l'informatique dans les atlas linguistiques en Europe (1980−2000)*, în „Verbum", 2/2000, p. 169−185.

Bejenariu *et alii* 2006 = Silviu Bejinariu, Vasile Apopei, Ramona Luca, Florin-Teodor Olariu, Luminiţa Botoşineanu, *Electronic Linguistic Atlases. Tools for Information Analysis*, Selected papers, The 4th European Conference on Intelligent Systems and Technologies, Iaşi, Romania, September, 20–23, 2006, p. 107–116.

Botoşineanu *et alii* = Luminiţa Botoşineanu, Florin-Teodor Olariu, Silviu Bejinariu, *Un projet d'informatisation dans la cartographie linguistique roumaine: «Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova şi Bucovina» en format électronique (e-NALR) – réalisations et perspectives*, în *Actele celui de-al XXVI-lea Congres Internaţional de Lingvistică şi Filologie Romanică*, Valencia, 6–11 septembrie 2010 (în curs de apariţie).

Carton 2000 = Fernand Carton, *Introduction*, în „Verbum", 2/2000 (numărul tematic intitulat *Géolinguistique en Europe*), p. 129–134.

Cugno, Massobrio 2010 = Federica Cugno, Lorenzo Massobrio, *Gli atlanti linguistici della Romània. Corso di Geografia linguistica*, Alessandria, Edizioni dell'Orso, 2010.

Dalbéra 2000 = Jean-Philippe Dalbéra, *Nouvelles technologies et perspectives nouvelles en géolinguistique*, în „Verbum", 2/2000, p. 135–155.

Dumistrăcel *et alii* 1997 = Stelian Dumistrăcel, Doina Hreapcă, Ion-Horia Bârleanu, *Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, Iaşi, Editura Academiei Române, 1997.

Embleton *et alii* 2007 = Sheila M. Embleton, Dorin Uritescu, Eric S. Wheeler, *Romanian Online Dialect Atlas: Data Capture and Presentation*, în Peter Grzybek, Reinhard Köhler (eds), *Exact Methods in the Study of Language and Text*, Mouton de Gruyter, Berlin & New York, 2007, p. 87–96.

Embleton *et alii* 2008 = Sheila M. Embleton, Dorin Uritescu, Eric S. Wheeler, *Digitalized Dialect Studies: North-Western Romanian*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2008 (Conferinţele Academiei Române. Ciclul „Limba română şi relaţiile ei cu istoria şi cultura românilor").

Florea *et alii* 2002 = Ion A. Florea, Vasile Apopei, Florin-Teodor Olariu, Silviu Bejinariu, *Editarea asistată de calculator a atlaselor lingvistice şi a textelor dialectale*, în Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu (eds.), *Identitatea limbii şi lite-*

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

raturii române în perspectiva globalizării, Iaşi, Editura „Trinitas", 2002, p. 211–232.

Le Dû 1997 = Jean Le Dû, *La disparition du group des atlas et l'avenir de la géographie linguistique*, în „Le Français Moderne", 1997, nr. 1, p. 6–12.

Mouton 1994 = Pilar García Mouton (ed.), *Geolingüística. Trabajos europeos*, CSIC, Madrid., 1994

Olariu *et alii* 2003 = Florin-Teodor Olariu, Vasile Apopei, Silviu Bejinariu, *Noi contribuţii la informatizarea editării atlaselor lingvistice româneşti regionale*, în Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu (eds.), *Limba şi literatura română în spaţiul etnocultural dacoromânesc şi în diaspora*, Iaşi, Editura Trinitas, 2003, p. 214–224.

Olariu *et alii* 2008 = Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Silviu Bejinariu, Vasile Apopei, *Los atlas lingüísticos rumanos: entre manuscrito y formato electrónico*, în „Revista Española de Lingüística", Madrid, 2008, nr. 37, p. 215–246.

Olariu 2010 = Florin-Teodor Olariu, *Cartografia linguistica romena: un secolo di risultati*, „Bollettino dell'Atlante linguistico italiano", III Serie, Dispensa N. 34, 2010, p. 101–135.

Raimondi–Revelli (eds.) 2008 = Gian Mario Raimondi, Luisa Revelli, *La dialectologie aujourd'hui. Atti del Convegno Internazionale „Dove va* la *dialettologia?", Saint-Vincent, Aosta, Cogne, 21–24 settembre 2006*, Alessandria, Edizioni dell'Orso, 2008.

Saramandu 2005 = Nicolae Saramandu, *Prefaţă* la *ALRR. Sinteză*, vol. I, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005, p. V–VII.

Telmon 2007 = Tullio Telmon, *Prefazione*, în Raimondi–Revelli (eds.) 2008, p. V–IX.

Thun 2000 = Harald Thun, *La géographie linguistique romane à la fin du XXe siècle*, în Annick Englebert *et alii*, *Actes du XXIIe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes*, Tome III: *Vivacité et diversité de la variation linguistique*, Tübingen, Niemeyer, 2000, p. 367–388.

Viereck 1989 = Wolfgang Viereck, *The Computerisation and Quantification of Linguistic Data: Dialectometrical Methods*, în Alan R. Thomas (ed.), *Methods in Dialectology*, Clevedon, Multilingual Matters,1989, p. 521–547.

ATLASUL LINGVISTIC AUDIOVIZUAL AL BUCOVINEI (ALAB). PRIMA FAZĂ – UN NOUVEAU PROJET DE NUMÉRISATION DE LA CARTOGRAPHIE LINGUISTIQUE ROUMAINE (*Résumé*)

La cartographie linguistique roumaine, dont le centénaire a été récemment célébré (1909: Gustav Weigand, *Linguistischer* **Atlas** *des dacorumänischen Sprachgebietes*), a une riche tradition dans le domaine des atlas linguistiques – trois générations de tels ouvrages à caractère national sont parus au cours du dernier

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)

siècle. Cette riche tradition est la source d'une forte motivation des dialectologues roumains vers une modernisation de la méthode cartographique, principalement à travers le recours aux technologies informatiques les plus récentes, capables d'assurer le support logistique nécessaire à la rédaction des atlas tout comme à l'élaboration des premières variantes numériques de ces ouvrages.

Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (*L'Atlas linguistique audiovisuel de la Bucovine* – ALAB), constitue un projet de géographie linguistique multimédia qui essayera de mettre les technologies informatiques au service d'une une géographie linguistique *pluridimensionnelle* (Harald Thun) et de réaliser un atlas audiovisuel avec une forte composante sociolinguistique, focalisée sur la documentation au niveau dialectal des variables diatopique et diastratique. Mettant en relation un questionnaire adéquat pour ce but avec une technique numérique syncrétique pour la collecte de données, l'équipe ALAB se propose, comme première étape du projet, de réaliser une banque de données de type 'document multimédia interactif' qui soit capable de faciliter des perspectives novatrices dans l'analyse des variations géo- et sociolinguistiques.

CUVINTE-CHEIE: *dialectologie, atlas lingvistic, lingvistică computaţională, baze de date, resurse Web.*

KEYWORDS: *dialectology, linguistic atlas, computational linguistics, databases, Web resources*.

Institutul de Filologie Română „A. Philippide",
Institutul de Informatică Teoretică,
700481 Iaşi, str. Th. Codrescu, 2

BDD-V712 © 2014 Argonaut, Scriptor
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:26 UTC)